



PM Rotel IV (Dnr KS 2024/1448)

Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)

Remiss från Justitiedepartementet
Remisstid den 4 april 2025

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.
2. Paragrafen justeras omedelbart.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

Justitiedepartementet har remitterat utredningen *Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93)* bland annat till Stockholms stad för yttrande.

Utredningen syftar till att stärka de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att hantera brott begångna av barn. Fokus i utredningen ligger på utökade tvångsmedel, förbättrad rättssäkerhet för barn och förslag på författningsändringar. En ökad användning av tvångsmedel kan påverka barns integritet, men förslagen anses ligga i linje med barnkonventionen och Europakonventionen.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret ställer sig positiv till utredningens förslag och anser att de kan bidra till att färre brott begås, effektivare brottsutredningar och fler uppklarade brott.

Socialnämnden instämmer i utredningens problembeskrivning och ser behov av förändrad lagstiftning men anser samtidigt att utredningen brister i analysen av hur förslagen påverkar barn och unga på kort och lång sikt. Vidare anser nämnden att det saknas kompensatoriska åtgärder för att balansera negativa effekter av förslagen och att det finns en risk för att förslagen drabbar barn som inte har begått brott.

Föredragande borgarrådets synpunkter

När allt fler barn och unga dras in i kriminella miljöer och begår grova brott så har hela samhället misslyckats. Det är min bestämda uppfattning att samhället ska göra sitt yttersta för att förhindra att barn och ungdomar anammar en kriminell livsstil. Därför är jag för att samhället försöker hitta nya vägar och arbetssätt för att bryta utvecklingen och för att hantera ett komplicerat nuläge. Jag delar alltså intentionen med utredningen och ställer mig bakom många av dess slutsatser.

Samtidigt måste vi beakta även andra perspektiv; inte minst när det gäller de oskyldigas rättigheter som inskränks av förslagen. Det gäller både närstående till unga gärningspersoner och de barn och ungdomar som anklagas för brott men senare konstateras vara oskyldiga. Om samhällets metoder är alltför långtgående riskerar dessa oskyldiga barn och ungdomar att skadas under en mycket präglade tid i livet. En lång häktningstid för ett oskyldigt barn kan påverka hela deras framtid.

Men även de barn och unga som är skyldiga till allvarlig brottslighet behöver hanteras med betydligt större omsorg och hänsyn än en vuxen förövare. Utredningen skulle behövt en bredare analys av konsekvenserna för de barn som riskerar att drabbas av de förslag som presenteras.

Det ska också tilläggas att många av de barn som begår allvarlig brottslighet gör det för att de manipuleras eller hotas av en äldre kriminell. Många har också, utöver det bristande konsekvenstänk som barn har generellt, olika former av diagnoser och funktionsnedsättningar som gör dem mer sårbara att dras in i fel sammanhang. Utredningens förslag om att förstärka tvångsmedel och längre frihetsberövande kan förstås påverka dessa barn negativt, de bör således inte användas lättvindigt. Men jag vill tro att åtgärderna, rätt använda, i första hand hjälper dem från att inte hamna i än värre situationer.

Oavsett om barnet är oskyldigt eller skyldigt till ett brott, har vi som samhälle ett ansvar att alltid sträva efter barnets bästa och att erbjuda skydd och stöd. När ett barn frihetsberövas så är barnanpassade häkten avgörande. Här finns mycket kvar att göra, inte minst frågan om hur isolering och andra restriktioner används. Risken är annars att samhället förvärrar de problem man försöker lösa, med fortsatt eller eskalerad brottslighet som följd. Barnens tillgång till empatiska vuxna, en god skolgång, meningsfull sysselsättning och i många fall psykiatrisk vård är avgörande för att deras situation inte ska förvärras.

I utredningen föreslås att fler hemliga tvångsmedel mot barn under 15 år tillåts. Jag delar utredningens bild av att det i vissa fall är helt nödvändigt men med tillägget att det är viktigt att polisen också förmedlar vidare oro för barn och ungdomar som uppstår till socialtjänsten. Viktigt är också att en vidare analys görs av när socialtjänsten förväntas utföra ytterligare uppgifter, så som att delta vid husrannsakingar gällande barn under 15 år. Att socialtjänsten närvarar vid ett sådant tillfälle har sina fördelar, men alla extrauppgifter som ges till socialtjänsten leder till

ökade kostnader. I förlängningen urholkar det resurserna för annat arbete. Kommunerna behöver alltså kompenseras.

Det finns ett antal förslag i utredningen som är odelat positiva, exempelvis att rätten till juridiskt biträde föreslås utökas. Men när man går vidare med övriga förslag i utredningen behövs först en bredare barnkonsekvensanalys, lika så bör man ta fram fler kompensatoriska åtgärder för att hantera nackdelarna med de olika förslag som ges.

I övrigt hänvisar jag till både stadsledningskontorets och socialnämndens yttrande.

Stockholm den 26 mars 2025

Alexander Ojanne

Bilaga

Remiss - Effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare (SOU 2024:93), dnr KS 2024/1448-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarrådet Dennis Wedin (M) enligt följande.

Jag föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

1. Att delvis godkänna förslag till beslut
2. Att därutöver anföra

I en tid där brottsligheten bland unga har blivit ett stort problem för samhällets trygghet, finns det ett tydligt behov av åtgärder för att lösa problemen. Vi bedömer att de verktyg som föreslås i utredningen är väl avvägda och nödvändiga för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet bland unga i Sverige och i Stockholms stad. Förslagen har noggrant utretts med avseende på brottsförebyggande effekt, rättssäkerhet, personlig integritet och barnrättsperspektiv.

Det är viktigt att det finns en gemensam förståelse av brottslighet bland ungdomar och den ökande inblandningen av barn under 15 år i allvarlig brottslighet. Vi är positiva till utredningens förslag om att utöka barns möjligheter att få juridiskt biträde i större utsträckning än idag.

Vi menar att utredningen har gjort noggranna avvägningar avseende förslagen och att den har landat väl i sina förslag. Vi anser att utredningen har gjort omfattande och tillräckliga avvägningar mellan barns rättigheter och samhällets intresse av att bekämpa brott.

Vi menar att syftet med lagändringarna enligt utredningens förslag ska vara att stärka de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att förhindra, utreda och lagföra

brott som begås av unga personer. I avvägningarna kring vilka lagändringar som är lämpliga för att uppnå syftet med utredningens förslag, ska dock barnrättsperspektivet vara en parameter av mycket stor betydelse. Enligt vår bedömning har utredningen genom förslagen till nya verktyg lyckats med att uppnå syftet samtidigt som man genomgående har tagit hänsyn till barnrättsperspektivet.

Särskilt uttalande av borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Liberalerna i Stockholms stad delar överlag socialnämndens uppfattning kring och problematisering av utredningens förslag. Om och när mer repression och polisiära befogenheter riktat mot barn införs, så behöver detta samtidigt balanseras med motsvarande åtgärder utifrån ett barnperspektiv. Syftet med tvångsmedel mot barn måste handla om att komma åt beställarna som ligger bakom de brott den unge utfört – där rättsväsendets prioritet är att lagföra vuxna kriminella anstiftare. Polisen måste också åläggas att orosanmäla alla barn som uppmärksammas vid användning av de hemliga tvångsmedel som nu föreslås.

Vi vill särskilt lyfta behovet av att barnanpassa häkten och säkerställa hög personaltäthet, där personalen har kompetens för att arbeta med målgruppen barn indragna i kriminalitet. Det kan exempelvis krävas förståelse för ungdomspsykiatri men också möjlighet att erbjuda skolgång - särskilt vid längre häktningstid. Likaså ställer barnperspektivet krav på att barn kan bibehålla viss kontakt med världen utanför under tiden de är frihetsberövade, som att träffa vårdnadshavare under kontrollerade former. Det måste även ske en uppföljning vad gäller dessa barns hälsa och tandstatus, på samma sätt som ska göras för alla andra barn. Allt detta kräver att socialtjänsten ges absolut tillträde till alla barn som är häktade.

Den utveckling vi ser med allt yngre personer som utförare av grova brott kräver att hela samhället kraftsamlar för att vända utvecklingen. Men det får inte bli ett ensidigt fokus på repression och hårdare tag. Parallellt med effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare behövs verktyg och insatser för att minska andelen unga som begår brott från första början. Utredningen innebär ytterligare ett lagförslag som påverkar socialtjänsten i allra högsta grad och vi vill därför understryka att socialtjänsten då också måste ges förstärkta statliga resurser.

Kommunstyrelsen

Reservation av Christofer Fjellner, Johan Nilsson och Sophia Granswed Baat (alla M) och Gabriel Kroon (SD) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L) som är likalydande med Liberalernas särskilda uttalande i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Utredningen har haft i uppdrag att överväga en rad åtgärder i syfte att stärka de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att förhindra, utreda och lagföra brott som begås av unga personer.

Detta genom att analysera behovet av att utöka möjligheterna att använda tvångsmedel mot barn samt att analysera barns behov av att få juridiskt biträde i större utsträckning än i dag. Andra delar av uppdraget har inte enbart rört barn och har handlat om att överväga om tillstånd till vissa hemliga tvångsmedel ska kunna knytas till en person, att analysera behovet av att kunna hålla kvar en grupp av personer under en förundersökning och behovet av att använda tvångsmedel inför eventuell resning. I uppdraget har även ingått att lämna nödvändiga författningsförslag.

De huvudsakliga förslagen om tvångsmedel mot barn är:

- förlängd häktningstid, vilket innebär att den maximala häktningstid för barn höjs från tre till fem månader.
- utökade tvångsmedel, vilket innebär att åtgärder som avspärning, husrannsakan och kroppsbesiktning kan tillämpas på barn under 15 år. Tidsfristen för kroppsbesiktning förlängs till sex timmar.
- biometriska uppgifter, vilket innebär nya metoder som video, röstprov och handstilsprov tillåts och får registreras i polisens register vid allvarliga brott.

De huvudsakliga förslagen om hemliga tvångsmedel är:

- hemliga avlyssningsmetoder och kameraövervakning föreslås användas i brottsutredningar för barn under 15 år vid misstanke om brott med minimistraff på fyra års fängelse.
- tillstånd ges för Säkerhetspolisen att i underrättelseverksamhet använda hemliga tvångsmedel mot barn i syfte att förhindra allvarliga brott, inklusive terrorism.

Vidare ger utredningen förslag på generella tvångsmedel vilka ger möjlighet till snabbare beslut om hemliga tvångsmedel vid brådskande fall samt gruppkvarhållande.

Samtliga förslag som rör tvångsmedel mot barn har föregåtts av en analys av integritetsintrång. Förslagen är förenliga med såväl barnkonventionen som Europakonventionen. Därutöver bedömer utredningen att de generella förslagen som avser tvångsmedel är i enlighet med kraven i regeringsformen och Europakonventionen.

Utredaren föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret och socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 februari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret har tagit del av Justitiedepartementets remiss och svarar utifrån ett kommunalt perspektiv. Att Stockholm ska vara en trygg och säker stad är det övergripande målet för stadens trygghetsskapande och brottsförebyggande arbete.

Stadsledningskontoret anser att förslagen i utredningen kan bidra till stadens arbete för att uppnå kommunfullmäktiges mål 3.6. *Tryggheten ska öka genom förebyggande insatser* eftersom förslagen förväntas bidra till att färre brott begås, effektivare brottsutredningar och fler uppklarade brott.

Stadsledningskontoret delar utredningens bild av att barn och ungas involvering i grov våldsbrottslighet behöver stoppas, och krafttag krävs för att motverka en fortsatt eskalering av problematiken.

Förslagen förväntas leda till bättre möjligheter att förebygga, förhindra och upptäcka allvarliga brott som barn deltar i. Stadsledningskontoret ser positivt på att förslagen som rör barn bedöms generellt bidra till att motverka barns brottslighet och i förlängningen att färre brott begås. En del av förslagen stärker barns rättigheter eller minskar incitamenten att dra in barn i kriminalitet.

Vid användning av tvångsmedel mot barn följer av proportionalitetsprincipen att det särskilt ska beaktas hur tvångsmedlet kan komma att drabba barnet och att särskilda hänsyn kan behöva tas. Stadsledningskontoret ser positivt på att utredningen konstaterar att förslagen är förenliga med barnkonventionen och Europakonventionen.

Stadsledningskontoret ser positivt på de utökade möjligheterna att kvarhålla misstänka barn då det ger mer skydd och stöd för dessa barn. Därtill välkomnar stadsledningskontoret förslaget om att rätten till juridiskt biträde utökas. Stadsledningskontoret bedömer att stadens ansvar och ekonomi inte påverkas av förslagen som lämnas i utredningen.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 18 februari 2025 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Andréa Hedin m.fl. (alla M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 28 januari 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Samhällsutvecklingen

Förvaltningen instämmer i problembilden och för samhällsutvecklingen som det redogörs för i utredningen, till exempel ökningen av antalet beslutade brottsmisstankar enligt LUL avseende vissa allvarliga brott, särskilt mord och att allt fler barn under 15 år misstänks för delaktighet i sådana brott. Barn och unga som grupp begår brott i förhållandevis stor utsträckning. De är överrepresenterade i statistik över misstänkta personer och när det gäller antal lagföringar. För samtliga brottstyper utom stöld är det vanligast att pojkar är delaktiga i brott. Förvaltningen noterar därför att förslagen som denna utredning ger, med största sannolikhet kommer rikta sig främst mot pojkar.

Samhällsutvecklingen med att barn involveras och avancerar i kriminella nätverk och att det är en ständig nyrekrytering av barn innebär att det föreligger ett behov av att lagstiftningen måste förändras, för att alla barn ska få det skydd och stöd som de behöver och har rätt till.

Styrdokument och barnkonventionen

Det finns flera styrdokument inom Stockholms stad med koppling till brottslighet, brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete. *Stockholms stads strategi 2023-2026 för att förhindra att barn, unga och unga vuxna dras in i kriminalitet* innehåller fyra övergripande områden:

- strukturerad samverkan
- förskola, skola och fritid som skyddsfaktor
- våldsprevention med ett jämställdhetsperspektiv
- civilsamhälle och näringsliv

Utifrån strategin pågår ett intensivt arbete inom staden med att förhindra att barn och unga dras in i kriminalitet samt att de ska få kunskapsbaserade insatser med fokus på både skydd och stöd.

Sedan 2020 är FN:s konvention om barnets rättigheter lag i Sverige vilket innebär att barnkonventionen är tillämplig och ska beaktas i alla processer som direkt eller indirekt påverkar barn. Alla barn har samma rättigheter oavsett om barnet brutit mot lagen eller har en relation till någon som gjort detsamma, och myndigheter ska i första hand beakta vad som bedöms vara till barnets bästa i alla processer och i all verksamhet som vänder sig till barn. Barns bästa ska – oavsett livssituation – väga tungt i myndigheters bedömningar och alla barn ska ges lika möjligheter att vara delaktiga i de beslut som tas och rör barnet eller den unge själv. Dessa rättigheter tjänar också som tillvägagångssätt för att främja ett gott liv och förebygga kriminalitet. Barn och unga som inte diskrimineras utan som får erfarenhet av demokrati och som upplever sig bli hörda och respekterade, och inte främst ses som potentiella brottslingar, får goda möjligheter att bidra till ett tryggt och demokratiskt samhälle.

Utredningens förslag

Det finns flera återkommande underrubriker i utredningen om att barn påverkas av utredningens förslag. Det gäller bland annat häktade barn, fler typer av tvångsmedel och utökad möjlighet att hålla kvar brottsmisstänkta barn av sociala skäl.

Förslagen påverkar bland annat straffmyndiga unga genom längre häktetider och utökade befogenheter av tvångsmedel både gällande barn och unga under och över 15 år gamla. Utökade möjligheter att använda tvångsmedel mot brottsmisstänkta barn under 15 år drabbar inte bara barn som faktiskt har begått brott utan även barn som är misstänkta men som inte har begått något brott. Sänkta krav för användning av tvångsmedel såsom husrannsakan och kroppsvisitation kan leda till att fler barn kan komma att utsättas för åtgärderna. Det innebär att inte bara barn som är misstänkta för allvarlig eller omfattande brottslighet eller som påträffas med egendom av betydande värde kan komma att utsättas för tvångsmedlen, utan även barn som är misstänkta för mindre allvarliga brott eller som påträffas med egendom av något lägre värde.

Husrannsakan kan inte bara komma att drabba barnet, utan även indirekt barnets föräldrar och syskon, om den genomförs i bostaden. Det kan därför också behöva finnas stärkt anhörigstöd för syskon eller föräldrar som upplever en husrannsakan på ett sätt som påverkar dem negativt.

Utredningen redogör för effekterna av utökade möjligheter för att ta upp biometriska underlag från barn både gällande barn under och över 15 år. Vidare redogörs för effekterna av användandet av hemliga tvångsmedel. Förvaltningen saknar genomgående en barnkonsekvensanalys om hur utredningens förslag påverkar barn och unga mer än de konstateranden som utredningen gör. På flera områden i utredningen saknas det resonemang eller förslag om kompensatoriska åtgärder. Förvaltningen anser att det behövs en djupare analys ur ett barnrättsperspektiv i utredningen av hur förslagen kommer att påverka barn och unga på kort och på lång sikt. Det är avgörande att lagändringar syftar till att stärka skyddet för barn och säkerställa att deras behov och rättigheter beaktas.

Omvärldsbevakning

I SOU 2018:85 *Slopad straffrabatt för unga myndiga, Betänkande av Ungdomsreduktionsutredningen* finns ett särskilt avsnitt om forskningsläget inom psykologin. Där redogörs för tre skäl till varför unga lagöverträdare ska särbehandlas. Skälen är outvecklad ansvarsförmåga, att unga är typiskt sett mer psykologiskt känsliga för bestraffning än vuxna och att samhället behöva visa tolerans för den unges mognadsprocess. Grunden för detta är att senare tids psykologiska forskning talar för att människor i de sena tonåren och de första åren efter att ha fyllt 20 år är mindre mogna än äldre människor i flera viktiga avseenden. Anledningen till att förvaltningen lyfter upp denna psykologiska forskning är att det saknas i denna utredning och att flera av förslagen innebär en ansvarsförskjutning där även barn under 15 år berörs.

I regeringens skrivelse 2024/25:9 *Riksrevisionens rapport om statens insatser för att stärka efterlevnaden av barnkonventionen*, instämmer Regeringen i Riksrevisionens bedömning. Den bedömning som Riksrevisionen gör är att det är viktigt att barnets

rättigheter uppmärksammas och fångas upp på ett tidigt stadium i lagstiftningsprocessen i underlag till förslag till lagändringar i frågor som rör barn och i andra relevanta underlag för regeringens beslut inom olika områden. Om barnets rättigheter beaktas redan på utredningsstadiet och synliggörs i utredningarnas betänkanden, kan det bidra till att fördjupa diskussionen om de framlagda förslagen och ge ett bättre underlag inför det efterföljande lagstiftningsarbetet.

I rapporten *LVU-kampanjen* från försvarshögskolan som genomförts på uppdrag av Myndigheten för psykologiskt försvar, framkommer att misstro mot svenska myndigheter inte är något nytt fenomen. Enligt rapporten har den så kallade LVU-kampanjen i kombination med koranbränningarna under 2022 och 2023 skapat ett ny och skarp hotbild i och mot Sverige. Därför behövs inte enbart förebyggande åtgärder mot desinformation utan också omfattande förtroendeskapande insatser. Förvaltningen ser en risk att tilliten till socialtjänsten kan komma att försvagas när repressiva inslag införs, där socialtjänsten blir en av flera samhällsaktörer som ska bära upp detta.

Ekonomiska konsekvenser

Det finns också behov av en djupare analys av de ekonomiska konsekvenserna för socialtjänsten då flera av förslagen även påverkar socialtjänstens arbete. Till exempel om socialtjänsten ska närvara vid husrannsakan gällande barn under 15 år.

Positiva effekter av förslagen

Slutligen vill förvaltningen också framföra att det är positivt att utredningen föreslår att barn ska prioriteras framför vuxna vid identifieringen vid gruppckvarhållande samt att rätten till juridiskt biträde utökas. De utökade möjligheterna att kvarhålla brottsmisstänkta barn, ger mer skydd och stöd för dessa barn. Vissa av förslagen i utredningen innebär att barn och unga kan komma att avskrivas från brottsmisstanke, vilket är till fördel för barnet eller den unge.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Reservation av Andrea Hedin m.fl. (alla M)

1. att socialnämnden avslår förvaltningens förslag till beslut, samt
2. att därutöver anföra följande:

I en tid där brottsligheten bland unga har blivit ett stort problem för samhällets trygghet, finns det ett tydligt behov av åtgärder för att lösa problemen. Vi bedömer att de verktyg som föreslås i utredningen är väl avvägda och nödvändiga för att förebygga och bekämpa allvarlig brottslighet bland unga i Sverige och i Stockholms stad. Förslagen har noggrant utretts med avseende på brottsförebyggande effekt, rättssäkerhet, personlig integritet och barnrättsperspektiv.

Vi konstaterar att förvaltningen ställer sig bakom utredningens problembeskrivning, vilket är positivt. Det är viktigt att det finns en gemensam förståelse av brottslighet bland ungdomar och den ökande inblandningen av barn under 15 år i allvarlig brottslighet. Vi är även eniga med förvaltningen och utredningen om förslagen att utöka barns möjligheter att få juridiskt biträde i större utsträckning än idag.

Vi menar att utredningen har gjort noggranna avvägningar avseende förslagen och att den därför har landat väl i sina förslag. Vi anser att utredningen har gjort omfattande och tillräckliga avvägningar mellan barns rättigheter och samhällets intresse av att bekämpa brott.

Flera av utredningens förslag har utformats som en direkt följd av hänsyn till avvägningar kring barnrättsperspektivet.

Förvaltningen menar även att det är avgörande att lagändringar ”*syftar* till att stärka skyddet för barn”. Vi menar dock att en mer rimlig hållning är att *syftet* med lagändringarna enligt utredningens förslag ska vara att stärka de brottsbekämpande myndigheternas möjligheter att förhindra, utreda och lagföra brott som begås av unga personer. I avvägningarna kring vilka lagändringar som är lämpliga för att uppnå *syftet* med utredningens förslag, ska dock barnrättsperspektivet vara en parameter av mycket stor betydelse. Enligt vår bedömning har utredningen genom förslagen till nya verktyg lyckats med att uppnå syftet samtidigt som man genomgående har tagit hänsyn till barnrättsperspektivet.

Vi anser att utredningens förslag är välgrundade och nödvändiga för att effektivt förebygga och bekämpa ungdomsbrottslighet. Att förhindra och bekämpa brottslighet är en förutsättning för att skydda barn från att dras in i kriminalitet och på så sätt göra Sverige och Stockholm tryggare.

Särskilt uttalande av Jan Jönsson (L)

Liberalerna i Stockholms stad delar överlag förvaltningens uppfattning kring och problematisering av utredningens förslag. Om och när mer repression och polisiära befogenheter riktat mot barn införs, så behöver detta samtidigt balanseras med motsvarande åtgärder utifrån ett barnperspektiv. Syftet med tvångsmedel mot barn måste handla om att komma åt beställarna som ligger bakom de brott den unge utfört – där rättsväsendets prioritet är att lagföra vuxna kriminella anstiftare. Polisen måste också åläggas att orosanmäla alla barn som uppmärksammas vid användning av de hemliga tvångsmedel som nu föreslås.

Vi vill särskilt lyfta behovet av att barnanpassa häkten och säkerställa hög personaltäthet, där personalen har kompetens för att arbeta med målgruppen barn indragna i kriminalitet. Det kan exempelvis krävas förståelse för ungdomspsykiatri men också möjlighet att erbjuda skolgång - särskilt vid längre häktningstid. Likaså ställer barnperspektivet krav på att barn kan bibehålla viss kontakt med världen utanför under tiden de är frihetsberövade, som att träffa vårdnadshavare under kontrollerade former. Det måste även ske en uppföljning vad gäller dessa barns hälsa och tandstatus, på samma sätt som ska göras för alla andra barn. Allt detta kräver att socialtjänsten ges absolut tillträde till alla barn som är häktade.

Den utveckling vi ser med allt yngre personer som utförare av grova brott kräver att hela samhället kraftsamlar för att vända utvecklingen. Men det får inte bli ett ensidigt fokus på repression och hårdare tag. Parallellt med effektivare verktyg för att bekämpa brott av unga lagöverträdare behövs verktyg och insatser för att minska andelen unga som begår brott från första början. Utredningen innebär ytterligare ett lagförslag som påverkar socialtjänsten i allra högsta grad och vi vill därför understryka att socialtjänsten då också måste ges förstärkta statliga resurser.